

JEGERTEST Skumringskikkerter

TEKST OG FOTOS:
EGILL J. DANIELSEN

Karakterskalaen vi bruker går fra som er dårligst, til som er best.

JEGER tester

Mørkets mestere

Vegrer du deg for å bruke 15–20 høvdinger på en topp skumringskikkert? Fortvil ikke. Du kan få stor nytte, og en ugles blick, med mye rimeligere optikk.

NÅR JEGERE SKAL velge skumringskikkerter omtales ofte svært dyre merker som Zeiss, Swarovski og Leica. Disse koster nesten en månedslønn for oss vanlige, dødelige. Er det verd prisen? Finnes det alternativer som gjør jobben like bra i praksis?

Svar: Ja, det gjør det. Nesten. Med en Zeiss Victory FL 8x56 som referanse har vi testet et bredt utvalg av markedets større kikkerter i prisklassen under 10 000 kroner. Vi er faktisk litt overrasket. Overrasket over hvor bra enkelte rimeligere modeller gjør det som skumringskikkerter på for eksempel hjortejakt.

Egenskaper i skumring. I seinsommerens tiltagende mørkere kvelder, samt i starten av årets tidlige hjortejakt har vi sittet kveld etter kveld og stirret til øyet ble vidåpent og rødt gjennom ni forskjellige kikkerter. Alle er teoretisk sett lyssterke – digre kikkerter med stor utgangspupill – typiske instrumenter for postering når man venter på viltet. Knappt noen av disse kikkertene egner seg for fjellturer og for eksempel reinsjakt. Til det er de for store og tunge. Derfor har vi heller ikke sett på volum og vekt som noe minus i denne testen.

Som antydnet har her vektlagt kikkertens egenskaper i skumring. Det vil si evnen til å gjengi motivet så lyst og med så god kontrast at jegeren er i stand til å bedømme hva han ser. Parametere som oppløsningsevne i dagslys og kantskarpheit har ikke blitt tillagt stor vekt. Her er det altså skumringsegenskaper som gjelder.

Er det en hjort eller ...? Hva er viktig når du posterer om kvelden og hjorten plutselig åpenbarer seg på 100 meters hold? Jo, først og fremst at kikkerten gir et lyst og kontrastrikt bilde. Du behøver informasjon til å se konturene av dyret så bra at du klarer å avgjøre hva du ser og litt til. Forskjellen mellom de beste og de svakeste kikkertene i testen

KLARE FOR SKUMRINGSJAKT: Nå er det bare å vente på at lyset svinner og at hjorten forhåpentligvis dukker opp på bøen.

er betydelig. Mens du med de beste kan avgjøre dyrets kjønn og langt på vei aldersklasse selv når det er nesten mørkt, vil de svakeste kikkertene i samme situasjon kun fremstille

GAMMELDAGS OKULARLØSNING: Steiners beste skumringskikkert skjemmes av plundrete og ubehagelige gummiokular-kapper. Om natten trengs sjelden skjerming av sidelys.

GOD NAKKEREIM: Selv om du sitter mest i ro med en diger kikkert, skader det ikke med en omsorgsfullt utformet nakkereim.

KLUMPETE VS SMEKKER: Begge er fra Opticron, men dette er to vidt forskjellige kikkerter.

hjorten som en skikkelse hvor du faktisk blir usikker på hva du ser. Er det virkelig en hjort...? Eller er det en hest?

Billigst: styr unna. Er du ute etter skumringskikkert er det ikke bare størrelsen som teller. Jo visst er det nødvendig med en stor kikkert, men kvaliteten på glasset har minst like mye å si. Og din egen alder har faktisk også betydning for hvilken kikkert du bør vurdere. Jegere over 50 år bør kanskje skule til andre modeller enn dem vi har testet her (se rammesak).

En kikkert med stor utgangspupill er i utgangspunktet bra til bruk i tussmørke, og går man litt opp i pris, slik at glasset er av rimelig god kvalitet, er det overraskende hva et slikt instrument faktisk kan brukes til. Men man trenger ikke nødvendigvis strekke seg helt til markedets dyreste kikkerter.

Testens store overraskelse er hvor gode enkelte kikkerter i den lavere mellomklassen

faktisk er. Nikon Monarch og Vortex Vulture er supre alternativer for den som ikke ønsker å bruke alle sparepengene på optikk. Med disse kikkertene kommer man langt, selv om det naturligvis er slik at toppkikkertene gir enda mer informasjon til jegeren når skumringen går over i natt.

Oppsummert vil vi si det slik: Skal du ha skumringskikkert anbefaler vi deg å bla opp minst 3-4000 kroner. Med unntak av Opticrons 7x50-kikkert (som har sine begrensninger) gir billigere kikkerter svak verdi målt pr krone.

I JAKTBUA: Store kikkerter er lite egnet for høye fjellturet, men ved posteringsjakt er de sine kompakte søsken overlegne.

Utgangspupill, forstørrelse og jegerens alder

EN KIKKERTS UTGANGSPUPILL avgjør sammen med glasskvaliteten hvor lys den er i skumring. Utgangspupillen finnes gjennom å dividere objektivåpning med forstørrelse: For en 8x56-kikkert blir regnestykket slik: $56/8=7$. Altså 7 millimeters utgangspupill.

Utgangspupillen avgjør hvor lys en kikkert kan oppleves for øyet. Det som imidlertid kompliserer det hele er vårt naturlige, menneskelige forfall. Mens en 25-åring har godt nattsyn og en maksimal pupilldiameter på 7 millimeter og vel så det, vil en 40-åring ha maksimal pupillstørrelse på rundt 6 millimeter. En 50-åring har knapt 5 millimeter, og en 60-åring 4,1 millimeter. Og ingen kan utnytte en kikkerts utgangspupill om ikke ens egen pupill matcher størrelsen.

Hva vil dette si i praksis? Jo, naturligvis at nattsynet avtar med alderen. Men også at vi når vi blir eldre ikke kan utnytte en lyssterk kikkert like godt. En eldre jeger kan dermed ha vel så godt utbytte av en 10x56-kikkert til skumringsbruk: Han kan ikke utnytte lyset i en 8x56 uansett. Og en 10x56 gir mer forstørrelse og mer detaljinformasjon – som dermed kan være til større nytte enn lys man ikke ser likevel. For enkelhets skyld har vi konsentrert oss om 8x56, 8,5x50 og 7x50 i denne testen.

Dette er alle kikkerter som gir nær den maksimale utgangspupill som mennesket kan utnytte. Er du eldre jeger, kan du naturligvis vurdere 10x-utgaver av de samme kikkertene, uten at vi dermed går god for at kvalitetsforholdet mellom modellene er det samme.

UTGANGSPUPILL: Du ser utgangspupillen i kikkertens okularende om du holder den opp mot lyset. Til venstre: 8x42 og til høyre 8x56.

PRISKLASSE UNDER 5000 KRONER:

Røverkjøpet

JAPANSKE NIKON er en av verdens mest anerkjente kikkertprodusenter, særlig i ornitolog-miljøene og dyrere kikkertklasser. Gjennomslaget overfor jegerne har ikke vært like stort, men med Kina-produserte og relativt rimelige Monarch-serien har særlig 8,5x56-modellen fått ry på seg til å være mye kikkert for pengene.

Vår test viser at dette stemmer. Til forskjell fra Nikons billige EX-serier leverer Monarch meget gode optiske resultater, også under vanskelige lysforhold. Under praktisk bruk erfarer vi en kikkert som gir et lyst bilde med god kontrast langt inn i skumringen. Den ligger naturlig nok noe bak de aller beste i testen, men ikke mye. Sammenlignet med den direkte konkurrenten Vortex Vulture opplever vi Nikon-en som noe lysere i tussmørke, men kanskje med ørlite svakere kontrast.

Det faktum at man her har 8,5 gangers forstørrelse gir en utgangspupill på 6,6 millimeter, i motsetning til 8x56 kikkertene som har ditto 7 millimeter. Kanskje like greit da jegere eldre enn 30 år ofte har større utbytte av litt mer forstørrelse enn maksimal utgangspupill (se rammesak).

Fysisk sett er Monarch-en ikke like tigt som de beste, med litt rykkete gange på fokushjul og noe svake klikkstopps på okularene. Kikkerten virker likevel solid konstruert. God, polstret nakkereim og bra objektivdeksler som ikke faller av trekker opp.

Denne kikkerten selges ofte til betydelig lavere pris enn listepriis, og finner du den på tilbud er det snakk om et virkelig røverkjøp.

NIKON MONARCH 8,5X56 DCF
Vekt: 1140 gram Nærgrense: 10 m Synsfelt: 108 m/1000 m Vanntetthet: Ja, argonfylt Forstørrelse: 8x Objektivdiameter: 56 mm Øyeavstand: 19,2 mm Type prismesystem: Takkant Garanti: 10 år Pris: kr 4790,- Importør: Nikon Norge, tlf. 67 82 74 00, www.nikon.no

- + • Lyssterk optikk
- God ergonomi

- • Ujevn gange på fokushjul
- Svake klikkstopps på okular
- Vesken har bråkete borrelås

Krystallklar nykommer

VORTEX-KIKKERTENE har gjort seg kraftig bemerket i markedet de par siste årene, og har blitt fremstilt som optiske vidunderer til lavpris gjennom offensiv markedsføring. Hvordan stemmer dette med virkeligheten?

Jo, Vortex Vulture 8x56 er en god kikkert. Intet vidunder, men uvanlig bra til en så lav pris. Den duger godt som skumringskikkert og leverer imponerende god kontrast som gjør at bildet virker skarpt og klart under vanskelige lysforhold. Den er også lys til å være en så rimelig kikkert.

Fysisk fremstår den – i forhold til prisen – som absolutt tillitvekkende. Tross litt glatt gummi er den god å holde og fokushjulet er går imponerende mykt. Men om hjulet kjennes mykt, avsløres finishen av at det faktisk går skjevent når man ser på det – uten at dette har noen praktisk betydning. Slike «fakter» preger ofte Kina-produserte modeller.

Grei nakkereim, gode okularkapper som sitter godt, men frontdeksler som er løse og virker dårlig tilpasset. Diopterinnstillingen er av «joystick-typen» og sitter utsatt til for uønskede korreksjoner. Ikke bra.

Alt i alt er Vortex Vulture et kanonkjøp og møter i denne testen bare konkurranse fra Nikon Monarch i optisk prestasjon målt per krone.

VORTEX VULTURE 8X56
Vekt: 1110 gram Nærgrense: 2,9 m Synsfelt: 100 m/914 m Vanntetthet: Ja, argonfylt Forstørrelse: 8x Objektivdiameter: 56 mm Øyeavstand: 23 mm Type prismesystem: Takkant Garanti: Livstidsgaranti Pris: kr 3295,- Importør: Jaktfall AS, tlf. 35 59 58 32, www.jaktfall.no

- + • God kontrast
- Relativt lys
- God ergonomi

- • Diopterinnstilling kommer ut av stilling
- Dårlige frontdeksler

Billig og OK

I LIKHET MED Opticron Imagic 8,5x50 er dette en kikkert med 5,9 millimeters utgangspupill. Den tilhører en annen prisklasse og har naturligvis billigere glass og enklere konstruksjon. Når man er såpass lavt i pris som dette bør man ikke forvente for mye av en kikkert med tanke på egenskaper i dårlig lys.

Under gode forhold i dagslys yter de fleste kikkerter rimelig greit, men når skumringens kommer snikende som et grått filter over landskapet kommer forskjellene fram. Det ser vi også her. Vortex Diamondback blir mørk og grumsete før de fleste andre kikkerter i testen. Men det vil ikke si at den ikke gjør nytte for seg. I den tidlige fasen av skumringen er den helt grei. Og skal du ha en riktig billig skumringskikkert er det helt ok å vurdere denne. Men lenger ned i pris enn dette anbefaler vi ikke å gå.

At den er billig merkes rent fysisk på ujevn og tung gange på fokushjul, enkel nakkereim, samt frontdeksler og okulardeksel som sitter for løst. Obs: frontdekslene kan falle av i skogen! Ergonomi og grep er imidlertid bra.

VORTEX DIAMONDBACK 8,5X50
Vekt: 880 gram Nærgrense: 2,7 m Synsfelt: 86 m/914 m Vanntetthet: Ja, argonfylt Forstørrelse: 8,5x Objektivdiameter: 50 mm Øyeavstand: 21,5 mm Type prismesystem: Takkant Garanti: Livstidsgaranti Pris: kr 2095,- Importør: Jaktfall AS, tlf. 35 59 58 32, www.jaktfall.no

- + • Grei optikk for pengene
- God å holde

- • Ujevn friksjon på fokushjul
- Dårlig deksler som faller av

Marinejegeren

VISSTE DU AT en 7x50-kikkert har enda litt større utgangspupill enn en 8x56? Det vil si at den er minst like lys i skumringen, forutsatt at du er ung nok til å utnytte den store pupillen. Og i dette tilfellet snakker vi altså om en porroprisme-kikkert som i prinsippet gir større lysgjennomgang enn en takkant-kikkert i samme prisklasse. Stemmer dette under praktisk bruk?

Når det gjelder Opticron Marine Pro Series II: Ja visst. Denne kikkerten er utrolig lys, og har fantastisk kontrast. Til så lav pris er det nesten uhørt. Den kan sammenlignes med kikkerter som koster fem ganger mer. Hvor ligger så liket begravd?

Egentlig ikke noe sted, men vi snakker om klumpete kikkert og 7x forstørrelse. At den er klumpete anser ikke vi som noe stort problem for en postering-skikkert, og kikkerten er relativt god å holde. Men 7 gangers forstørrelse viser seg i praksis å være litt lite med tanke på for eksempel bøjakt. Ofte kan holdene bli lange, og mange mener da også at endog 8 ganger er for lite når man skal avgjøre hjortens aldersklasse når det er nesten mørkt.

Denne kikkerten er en såkalt marin kikkert med individuell fokus på hvert okular (en gangs innstilling, alltid skarp). Dessuten medfølger en diger, fluoriserende nakkereim med flyteelement, noe som ikke er særlig egnet til jaktbruk.

Dersom du jakter på relativt korte hold og har begrenset budsjett er dette et toppvalg. Helt i toppen og utrolig for prisen. Men husk å kjøpe ekstra nakkereim!

OPTICRON MARINE PS II BIF.GA 7X50

Vekt: 1241 gram Nærgrense: 20 m
Synsfelt: 126 m/1000 m Vanntetthet: Ja, nitrogenfylt Forstørrelse: 7x Objekt-diameter: 50 mm Øyeavstand: 24 mm
Type prismesystem: Porro
Garanti: 30 år Pris: kr 3795,-
Importør: Optiline AS, tlf. 72 88 47 90, www.optiline.no

- + • Utrolig lys
- God kontrast

- • Liten forstørrelse til skumringsjakt

Trives best i dagslys

NIKON ACTION EX er i likhet med Opticron Marine Pro en porroprismekikkert i størrelse 7x50. Vi var spente på om en så billig kikkert kunne duger under dårlige lysforhold, og har tidligere registrert at Nikons takkant-kikkerter i EX-serien ikke imponerer verken i dagslys eller skumring. Men en porro-kikkert er mye lettere å lage god for en rimelig penge, så vi åpnet esken i god tro.

Den fysiske fremtoningen er overraskende bra. Kikkerten virker forseggjort og har ikke billigpreg utenpå. Fokushjulet blir faktisk veldig mykt og presist og okularene er utskrubare med klare, definerte klikkstopps. At denne kikkerten ikke har slark noe sted er rett og slett forbausende, prisen tatt i betraktning. Det eneste vi finner å trekke for er en diopterinnstilling med litt svak friksjon – slik at den kan komme ut av stilling uten at man ønsker det. Linsedekslar og reim holder heller ikke topp kvalitet, men det kan man ikke forvente.

Hvordan er så det optiske? Vi møtes av tydelig tunnelys og smalt synsfelt, helt klart svakest i testen. For øvrig er kikkerten veldig klar og fin i dagslys – nesten overraskende bra. I skumringen sliter den klart mer. Ikke med opplevd lysgjennomgang, den er faktisk ganske lys. Men kontrasten er svakest av samtlige kikkerter. Dette er kikkerten hvor detaljene forsvinner først, og vi anbefaler den som er ute etter skumrings-kikkert om å gå litt opp i pris.

NIKON ACTION EX 7X50

Vekt: 1000 gram Nærgrense: 7 m Synsfelt: 112 m/1000 m Vanntetthet: Ja, nitrogenfylt (1 m i 5 minutter) Forstørrelse: 7x Objekt-diameter: 50 mm Øyeavstand: 17,1 mm
Type prismesystem: Porro Garanti: 10 år
Pris: kr 1890,- Importør: Nikon Norge, tlf. 67 82 74 00, www.nikon.no

- + • Lyst bilde for prisen
- God finish og ergonomi

- • Svak kontrast i tussmørke
- Liten forstørrelse til skumringsjakt

PRISKLASSE FRA 5000 – 10 000 KRONER:

Nattens konge

MEOPTA ER EN tradisjonsrik og velrenomert tjekkisk optikkprodusent som ofte omtales som «lillebrøren» til trekløveret Swarovski, Zeiss og Leica. I denne testen viser den seg som en sterk europeer som feier all konkurranse fra Kina-produserte modeller til side. Meopta Meostar 8x56 er rett og slett en fantastisk kikkert til en rimeligere penge enn andre toppmodeller på markedet. Den er lys, kontrastrik og klar og gir god informasjon nesten frem til det er helt mørkt.

Meopta-en er testens klart mest behagelige i bruk; dette viser seg gjennom enkel og tilforlataelig øyeplassering. Bildet treffer alltid øyet perfekt på første forsøk. I tillegg er den svært behagelig å holde og har den mest omsorgsfullt polstrede nakkereimen vi noen gang har sett.

Kikkertvesken er av lydløst, vadmelsaktig materiale og oser «jakt» for alle penga. Frontdeksler og okulardeksler har passe motstand og sitter greit på. Det eneste vi stiller spørsmål ved med denne kikkerten er diopterinnstillingen som er plassert som et eget hjul på samme aksling som fokusinnstillingen. Selv med ganske bra friksjon opplevde vi at den kom uforvarende ut av stilling.

MEOSTAR B1 8X56

Vekt: 1120 gram Nærgrense: 5 m Synsfelt: 111 m/1000 m Vanntetthet: Ja, nitrogenfylt Forstørrelse: 8x Objekt-diameter: 56 mm Øyeavstand: 21,5 mm Type prismesystem: Schmidt-Pechan roof Garanti: 30 år Pris: kr 9200,-
Importør: Vaabehuset Nygård AS, tlf. 72 14 77 60, www.vaabehuset.no

- + • Svært lys
- Meget god kontrast
- Nydelig ergonomi

- • Fint lite

X-trem nattjeger

TYSKE STEINER er en stor kikkertprodusent som i likhet med Meopta har måttet leve med et «lillebror-stempel» i forhold til de beste premiumkikkerten. I denne testen stiller Steiner blant annet med porro-kikkerten Nighthunter Xtreme 8x56.

Konstruksjonen er kikkert på gamlemåten, altså med porroprisme. Dette er en enklere konstruksjon enn takkantprisme, og gir i prinsippet bedre optiske prestasjoner pr krone. Ulempen er klumpete form.

Nighthunter Xtreme har individuell fokusjustering av hvert okular som du må tilpasse dine øyne første gang du bruker den. Deretter er den alltid skarp fra ca. 20 meter til uendelig. Noen vil oppleve det som en fordel i mørket når det er vanskelig å fokusere.

Kikkerten er utvilsomt bra optisk, ekstremt lys, og med god kontrast. Likevel opplevde vi at Meopta Meostar var enda bedre til å få frem konturene av hjorten i nattemørket. Men her snakker vi naturligvis om små forskjeller.

Nighthunter Xtreme virker veldig solid konstruert, har god ergonomi med myk og gripevennlig gummi-polstring. Okularene er utstyrt med nedbrettbare kapper med «vinger» som skjærer for sidelys. Vi opplever løsningen som gammeldags og ikke spesielt behagelig, sammenlignet med moderne, utskrubare okular. Sidelys er normalt heller ikke det store problemet ved skumringsjakt.

Testens beste frontdeksel og greit neopren regntrekk for okularet.

STEINER NIGHTHUNTER XTREME 8X56

Vekt: 1090 gram Nærgrense: 20 m Synsfelt: 112 m/1000 m Vanntetthet: Ja, inntil 5 m, nitrogenfylt Forstørrelse: 8x Objekt-diameter: 56 mm Øyeavstand: 17,6 mm Type prismesystem: Porro prisme Garanti: 30 år Pris: kr 9200,- Importør: Schou AS, tlf. 63 94 55 50, www.schouvapen.no

- + • Svært lys
- God kontrast
- Solid konstruksjon

- • Gammeldags okularløsning

Solid tøffing

VED FRONTLINSENE til Steiner Ranger Pro 8x56 står det merket «High Contrast». Det kunne se ut som et billig salgstriks for en simpel Kina-kikkert, men er det ikke. Dette instrumentet leverer imponerende skille mellom lyse og mørke toner og dette bidrar til at den er klarere enn de fleste andre i gråvær eller når skumringen kommer sigende.

Kikkerten er nesten like lys som de aller beste, og kontrasten er helt i toppen. Vi fikk fram brukbare konturer av hjorten mot den lyse bøen med bare september-stjernehimlen som lyskilde.

Ergonomisk er kikkerten ikke helt i klasse med hva vi har kjent hos andre Steiner-kikkerter. Ranger Pro oppleves kantete og det er vanskelig å nå fokushjulet når tomlene er plassert på tommelmerket under kikkerten. Her kan det virke som om råft design har gått foran god funksjon.

Okularene er uttrekkbare, sitter bra i posisjon og har i tillegg nedbrettbar beskyttelse mot sidelys, noe vi totalt sett synes er en bedre løsning enn hos storebror Nighthunter Xtreme.

Objektivdeksler og okularbeskyttelse fungerer bra, men nakkereimen er litt for spinkel for en så tung kikkert.

STEINER RANGER PRO 8X56

Vekt: 1140 gram Nærgrense: 2,3 m Synsfelt: 122 m/1000 m Vanntetthet: Ja, inntil 3 m, nitrogenfylt Forstørrelse: 8x Objekt-diameter: 56 mm Øyeavstand: 16,2 mm Type prismesystem: Takkant Garanti: 10 år Pris: kr 5990,-
Importør: Schou AS, tlf. 63 94 55 50, www.schouvapen.no

- + • Svært god kontrast
- Relativt lyst bilde

- • Ergonomi

Smekker og kompakt

OPTICRON HAR HØSTET mange lovord for sin Imagic-serie opp gjennom årene. Særlig har størrelsen 8x42 vært populær – og vunnet flere tester. Hvordan klarer så toppmodellen 8,5x50 seg i en skumringstest?

Med 5,9 millimeters utgangspupill er den sammen med Vortex Diamondback teknisk sett testens minst lyssterke kikkert. Godt glass kan ofte veie opp for litt mindre utgangspupill, men i denne testen er det mange kikkerter med bra glass. Og vi er heller ikke sikker på om lysgjennomgang er det som er høyest prioritert når ingeniørene har designet denne kikkerten.

Når skumringen er langt fremskredet er denne kikkerten nemlig synlig mørkere enn de fleste andre i testen. Det betyr ikke at det er en dårlig skumringskikkert, for kontrasten er meget god.

Opticron Imagic 8,5x50 er testens smekreteste kikkert – så kompakt at den kan duger som allround-kikkert for den som ikke er fornøyd med skumrings-egenskapene til for eksempel en 8x42. Altså: liten nok (alt er relativt) til turbruk, og stor nok til å gjøre en grei jobb på post i skumring. Vi betrakter kikkerten som et kompromiss, hvor man selvsagt ikke får helt i både pose og sekk.

Flere av testerne sliter litt med øyeplasseringen på denne kikkerten. God å holde, og ok deksler og reim.

OPTICRON IMAGIC 8,5X50 BGA SE

Vekt: 795 gram Nærgrense: 3,5 m Synsfelt: 105 m/1000 m Vanntetthet: Ja, nitrogenfylt Forstørrelse: 8,5x Objekt-diameter: 50 mm Øyeavstand: 23 mm Type prismesystem: Takkant Garanti: 30 år Pris: kr 7495,-
Importør: Optiline AS, tlf. 72 88 47 90, www.optiline.no

- + • God kontrast
- God ergonomi

- • Ikke så lys som de beste
- Noe tregt fokushjul

